

Research Paper

Designing a paradigm model for the development of public culture in the primary school curriculum with a data-based approach

Samira Mastali¹ , Ali Khosravi² , Kambiz Poushneh² , Abbas Khorshidi³

1- PhD student in Curriculum Planning, Department of Curriculum Planning, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

2- Associate Professor of Curriculum Planning Department, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

3- Professor, Department of Educational Management, Islamshahr Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

Receive:

05 March 2023

Revise:

31 May 2023

Accept:

28 June 2023

Abstract

The main purpose of the current research is to design a paradigmatic model for the development of public culture in the primary school curriculum with a data-based approach. The participants of the research included specialists and experts in the field of curriculum studies and social sciences, whose selection was done in a targeted manner; by snowball type. The research data were collected through studying the theoretical scope of the research and interviewing experts. In addition, semi-structured interviews were conducted with 12 experts and the researcher reached theoretical saturation in the data. The obtained data was analyzed by Strauss-Corbin analysis method. After the open, central and selective coding stage, the aforementioned pattern was paradigmatically divided into 5 dimensions: causal conditions, background conditions, strategies, intervening conditions, consequences; and including 17 components of necessity and needs, goals and objectives of the program, ideology governing the society, basics of curriculum planning, program approach, learning materials and resources, space (place), time, organizational factors, parents' participation, implicit learning (informal program - hidden lesson program), content, learning experiences, teaching-learning methods, teacher's role, evaluation. The results of the program were formed around the core category of the model, i.e. the development of public culture; and were validated by experts in the field of curriculum using the Delphi technique and brainstorming.

Keywords:

public culture,
development of public culture,
curriculum model,
elementary school

Please cite this article as (APA): Mastali, S., Khosravi, A., Poushneh, K., & Khorshidi, A. (2023). Designing a conceptual pattern for the development of public culture in the elementary school curriculum (based on Grounded Theory). *Management and Educational Perspective*, 5(2), 102-124.

Publisher: Iranian Business Management Association	https://doi.org/10.22034/jmep.2023.382273.1182	
Corresponding Author: Ali Khosravi	https://dorl.net/dor/20.1001.1.27169820.1402.5.2.5.5	
Email: babakia18@gmail.com	Creative Commons: CC BY 4.0	

Extended abstract

Introduction

Public culture as one of the branches of culture and of course its most important branch is the culture that is common to all members of the society. Public culture is one of the main building blocks of culture and it can be considered as a set of cultural elements that are needed by all the people of a society (Saeedi Kia et al, 2016). The impact of public culture is pervasive because all members of the society need it, and it has an impact on the fate of a nation, and requires macro-cultural policies. Based on this, it is possible to identify the damages of public culture and plan to fix them using the facts.

The government, governmental organizations, and councils in charge of public culture are responsible for guiding, directing and politicizing the field of public culture, and they must make the necessary plans to reform and promote public culture. Meanwhile, as the first official institution that is responsible for education in the society, education should take an important step by culture training, stabilization of cultural components, and a special look at the desired public culture of the society through using a suitable model for the development of public culture in the students' curriculum.

Therefore, the researcher asked the main question: what is the design of the paradigm model of the development of public culture in the curriculum of the elementary school with a data-based approach?

Theoretical Framework

The public culture is a powerful network and effective amalgamation of knowledge, tendencies and general attitudes of the society, while ambiguous and intangible, whose existence and presence is felt in the society, and makes us subordinate with its power in all dimensions of life. Therefore, the awareness of the public culture in the society and the factors influencing it is very important among the people's policy makers and curriculum planners who are in charge of transferring cultural concepts to the content of the curriculum. Curriculum ethnology means studying the impact of school or university culture on the curriculum in order to use deep analysis to show what actually happens in the situation of cultural curriculum implementation and what patterns influence cultural development. (Ayati & Khosh Daman, 2012).

Yarn Tecy (2022) has stated in an article titled "Culture change managers of urban public schools" with a phenomenological study on the effective practices of transformational leaders that leadership in a culture of change, which means creating a culture, is not just changing a structure. He sought to understand the characteristics of a cultural change manager in culture building in a city government school environment and the effective leadership of managers, and he came to the conclusion that a cultural change manager emphasizes the component of relationships as a main component and creates cohesion through collaborative conversations.

Luzmore et al, (2021) have conducted a study titled "Self-interest and altruism and how ethical imperatives in culture are navigated in a high-stakes culture by school leaders" and the experience of educational leadership in UK public schools with an outline of the history of public education and the evaluation of the performance of education as a part of competitive economic-political change has been investigated, and came to the conclusion that school managers in England promote a culture of responsibility and independence and have the ability to regulate and shape their organizational culture and have an influential position in their schools; but the embedded marketing approach to education in England has led to practices that are ethically troubling, and high levels of exclusion for students from vulnerable groups and non-inclusive practices for students with special educational needs should be addressed.

Research Methodology

The governing approach of this research is qualitative, which was conducted using the paradigm data-based theory research method. The theoretical scope of the research, the study of upstream documents, and also semi-structured interviews has been used for collecting information and data. The participants in the interview were specialists and experts in the field of curriculum studies and social sciences, some of whom were selected using targeted sampling, and the researcher reached theoretical saturation by conducting interviews with 12 experts.

Research Findings

To analyze the collected data, according to the goals and questions of the research, the Strauss and Corbin coding method was used; and the information obtained from the interviews with the target people were analyzed, using the content analysis technique in the data-based theory in three stages of open coding, central, and selective, and were formed according to 5 dimensions of causal conditions, background conditions, strategies, intervening conditions, and consequences; and including 17 components of necessity and needs, goals and objectives of the program, ideology governing the society, basics of curriculum planning, program approach, learning materials and resources, space (place), time, organizational factors, parents' participation, implicit learning (informal program - hidden curriculum), content, learning experiences, teaching-learning methods, teacher's role, evaluation. Program results was formed based on the core category of the model, i.e. public culture development, and validated by experts in the field of curriculum using the Delphi technique and brainstorming.

Conclusion

The current research was conducted with the aim of designing a paradigm model for the development of public culture in the primary school curriculum with a data-based approach. The results of this study are in line with the results of Hanteroplus et al, (2021), Araghiye (2021), Khanfer (2021), Shahidi et al, (2012), and Naseri & Armand (2021). The development of public culture is an abstract concept with many inclusions at different levels of the educational system, and includes the expectation of the convergence of all elements; from the Supreme Council of Education as the highest decision-making level to the classroom level even outside the school to achieve the goals of the elementary course curriculum. Designing, compiling, implementing and evaluating are the four basic stages of the curriculum planning system. Each of them has a specific pattern or patterns. The design pattern mainly has a value and general aspect, and the curriculum elements are determined and designed according to the value orientation. The design of curriculum elements is based on value analysis and philosophical implications; in the design of the public culture development model in the primary school curriculum, all the components determined in the form of curriculum model elements are used for the development of public culture and in accordance with the nature of the educational system.

The most important of these suggestions are:

- Revision of the prepared template every five years in order to update it
- Developing a program and creating cultural resources based on virtual training and crisis conditions
- Suggesting the development of a program to the Supreme Council of Cultural Revolution and Education, according to the upstream documents and the combined approaches of education to face cultural harms in the era of Corona.
- Conducting research in the form of a national model for the development of public culture by experienced professors.
- The codes extracted in this study can be a good guide for deeper and more specialized studies about the partial dimensions of this curriculum.

علمی پژوهشی

طراحی الگوی پارادایمی توسعه فرهنگ عمومی در برنامه درسی دوره ابتدایی با رویکرد داده بنیاد

سمیرا مستعلی^۱ ID، علی اکبر خسروی بابادی^۲ ID، کامبیز پوشنه^۲ ID، عباس خورشیدی^۳ ID

۱- دانشجوی دکتری برنامه‌ریزی درسی، گروه برنامه‌ریزی درسی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

۲- دانشیار گروه برنامه‌ریزی درسی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

۳- استاد، گروه مدیریت آموزشی، واحد اسلامشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

چکیده

هدف اصلی پژوهش حاضر، طراحی الگوی پارادایمی توسعه فرهنگ عمومی در برنامه درسی دوره ابتدایی با رویکرد داده بنیاد است. شرکت کنندگان پژوهش، شامل متخصصان و خبرگان حوزه مطالعات برنامه درسی و علوم اجتماعی بودند که انتخاب آن‌ها به صورت هدفمند، از نوع گلوله برخی انجام گرفت. داده‌های پژوهش از طریق مطالعه گستره نظری پژوهش و مصاحبه با خبرگان جمع‌آوری شدند. در مجموع با ۱۲ نفر از خبرگان مصاحبه نیمه ساختار یافته انجام شد و پژوهشگر در داده‌ها به اشباع نظری رسید. برای تحلیل داده‌های به دست آمده از روش تحلیل استراوس کوربین استفاده شد که الگوی مذکور پس از مرحله کدگذاری باز، محوری و انتخابی به صورت پارادایمی در ۵ بعد شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، راهبردها، شرایط مداخله‌گر، پیامدها و مشتمل بر ۱۷ مؤلفه ضرورت و نیازها، اهداف و مقاصد برنامه، ایدئولوژی حاکم بر جامعه، مبانی برنامه‌ریزی درسی، رویکرد برنامه، مواد و منابع یادگیری، فضا (مکان)، زمان، عوامل سازمانی، مشارکت والدین، یادگیری ضمنی (برنامه غیر رسمی - برنامه درسی پنهان)، محتوا، تجربیات یادگیری، روش‌های یاددهی - یادگیری، نقش معلم، ارزشیابی، نتایج برنامه حول مقوله محوری الگو یعنی توسعه فرهنگ عمومی، شکل‌گرفت و با استفاده از فن دلفی و بارش ذهنی توسط صاحب نظران حوزه برنامه درسی مورد اعتبار سنجی قرار گرفت.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۱۲/۱۴

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۲/۰۳/۱۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۴/۰۷

کلید واژه‌ها:

فرهنگ عمومی،
توسعه فرهنگ عمومی،
الگوی برنامه درسی،
دوره ابتدایی

لطفاً به این مقاله استناد کنید (APA): مستعلی، سمیرا، خسروی بابادی، علی اکبر، پوشنه، کامبیز، خورشیدی، عباس. (۱۴۰۲). طراحی الگوی پارادایمی توسعه فرهنگ عمومی در برنامه درسی دوره ابتدایی با رویکرد داده بنیاد. فصلنامه مدیریت و چشم‌انداز آموزش. ۲(۵). ۱۰۲-۱۲۴.

	https://doi.org/10.22034/jmep.2023.382273.1182	ناشر: انجمن مدیریت کسب و کار ایران
	https://dorl.net/dor/20.1001.1.27169820.1402.5.2.5.5	نویسنده مسئول: علی اکبر خسروی بابادی
	Creative Commons: CC BY 4.0	ایمیل: babakia18@gmail.com

مقدمه

فرهنگ را مجموعه دستاوردهای معنوی یک ملت تعریف کرده اند. فرهنگ یافته ای انسانی و ساخته و پرداخته دست بشر است. این یافته موجودیت و هویت یک جامعه را منعکس می کند (Mirza Mohammadi, 2021). الگوهای پیچیده دانش و تعاملات از طریق ابزارهای رسمی و غیر رسمی انتقال فرهنگی (نظیر والدین، تقلید نقش، مذهب، داستان و اساطیر، هنر، رسانه‌ها و نظام آموزشی) کسب می شوند. این الگوها دربردارنده «زنجیره های عمل» هستند که به صورت یک سری اعمال قابل پیش بینی دنباله داری در می آیند که موجب می شوند درک و فهم مشترک بروز و ظهور یابد (Pamela Blotin et al, 2011).

فرهنگ عمومی به عنوان یکی از شاخه‌های فرهنگ و البته مهمترین شاخه آن، فرهنگی است که برای تمام افراد جامعه عمومیت دارد. فرهنگ عمومی یکی از اجزای سازنده و اصلی فرهنگ است و می توان آن را مجموعه عناصر فرهنگی دانست که مورد نیاز تمام مردم یک جامعه است (Saeedi Kia et al, 2016). تاثیر فرهنگ عمومی به دلیل آنکه تمام آحاد جامعه به آن نیازمندند فراگیر است و در سرنوشت یک ملت تاثیر داشته و نیاز به سیاست گذاری های کلان فرهنگی دارد. بر این اساس می توان آسیب های فرهنگ عمومی را مورد شناسایی قرار داد و با استفاده از واقعیات به منظور رفع آنها برنامه ریزی کرد.

زندگی در عصر جهانی شدن ضمن اینکه می تواند دستاوردهایی برای فرهنگ عمومی انسان‌ها در کشورهای مختلف داشته باشد، از طریق عناصر مختلف خود دغدغه‌های زیادی برای دست اندرکاران فرهنگی به همراه دارد. فرایند جهانی شدن از یک سو، ثبات و همگونی و یکپارچگی را بر هم زده و جامعه را به فضای نفوذپذیر و پاره پاره تبدیل کرده و از سوی دیگر در برگیرنده ارتباط، نزدیکی، وابستگی متقابل میان انسان‌ها، گروه‌ها و جوامع مختلف و افزایش آگاهی جهانی انسان‌ها و زمینه فراگیر شدن فرهنگ‌ها و هویت‌هاست. در جهانی سازی از طریق وسایل ارتباط جمعی پیشرفته، فرهنگ کشورهای مسلط به راحتی به جهان سوم عرضه و سعی می شود هویت‌های فردی، قومی، ملی و مذهبی این ملل تحقیر، تضعیف و نادیده گرفته شود.

به زعم (Klaudia, 2022) برای تبیین و توزیع فرهنگ عمومی نیازمند تحلیلی از معنا، نقش و کارکرد فرهنگی می باشیم؛ به طور خلاصه فرهنگ عبارت است از مجموعه آداب و رسوم، معیارها و رفتارهای فردی و اجتماعی؛ بنابراین فرهنگ در عین حال که معلول بخش‌های متعددی از دیدگاه های اعتقادی است، علت بسیاری از شرایط و اوضاع نیز محسوب می شود. با توجه به پیشرفت ابزارهای ارتباطی و گسترش روزافزون کاربرد آنها در بسیاری از پدیده ها و تحولات اجتماعی، نقش فرهنگ به مراتب بیشتر از گذشته شده است؛ به گونه ای که هم اکنون فرهنگ نقش تعیین کننده ای در سطح داخلی، منطقه‌ای و بین المللی دارد و از ابزارهایی است که دولت ها از آن برای رسیدن به مقاصد و اهداف خود بهره می برند؛ بدین ترتیب سلطه فرهنگی پدیده جدیدی نیست. خط مشی فرهنگی به معنای عام و عرفی مجموعه ای از اهداف، مبانی اصول، اولویت‌ها و خط مشی‌های اجرایی را شامل می شود (Mirza Mohammadi, 2021). دولت، سازمان‌های دولتی و شوراهای متولی امر فرهنگ عمومی، در زمینه هدایت، جهت دهی و سیاستگذاری عرصه فرهنگ عمومی مسئولیت دارند و باید برای اصلاح و ارتقای فرهنگ عمومی برنامه ریزی‌های لازم را انجام دهند. در این میان آموزش و پرورش به عنوان اولین نهاد رسمی که مسئولیت تعلیم و تربیت در جامعه را برعهده دارد باید با

فرهنگ آموزشی، تثبیت مؤلفه‌های فرهنگی و نگاه ویژه به فرهنگ عمومی مطلوب جامعه با بکارگیری یک الگوی مناسب توسعه فرهنگ عمومی در برنامه درسی دانش آموزان گامی مهم بردارد. براین اساس محقق به این سؤال اصلی که طراحی الگوی پارادایمی توسعه فرهنگ عمومی در برنامه درسی دوره ابتدایی با رویکرد داده بنیاد به چه صورت می‌باشد؟ می‌پردازد.

ادبیات نظری

فرهنگ عمومی شبکه بهم تنیده ای قدرتمند و موثر از دانش ها، گرایش ها و منش های عمومی جامعه می باشد که در عین اینکه دارای ابهام و ناملموس می‌باشد، وجود و حضور آن در جامعه احساس می شود و با قدرت خویش در همه ابعاد زندگی، ما را تابع خود می‌سازد؛ بدین ترتیب آگاهی از فرهنگ عمومی رایج در جامعه و عوامل تاثیرگذار در آن بین سیاست گذاران مردم و برنامه ریزان درسی که متولی انتقال مفاهیم فرهنگی به محتوای برنامه درسی می باشند بسیار مورد اهمیت است. فرهنگ شناسی برنامه درسی به معنای مطالعه تاثیر فرهنگ مدرسه یا دانشگاه در برنامه درسی در پی آن است تا با بکارگیری تحلیل های عمیق نشان دهد آن چه عملا در موقعیت اجرای برنامه درسی فرهنگی اتفاق می افتد چیست و چه الگوهایی در توسعه فرهنگی تاثیرگذار می‌باشند (Ayati & Khosh Daman, 2012). (Daividman.) (1997) اهداف برنامه درسی بر اساس فرهنگ را به موارد اساسی عدالت آموزشی، ارزش گذاری فرهنگی، طراحی محتوا، دانش معرفی و ارائه عوامل و موقعیت های یادگیری، درک مفاهیم میان فرهنگی و دانش قومی در کلاس درس محدود می‌کند.

جرج نلر نیز معتقد است اگر فرهنگ و رفتار اجزای خود را تعیین می کنند، پس برنامه درسی هم باید براساس مطالعه مستقیم از وضعیت اکنون و آینده فرهنگ غنی شده باشد؛ بنابراین نه تنها برنامه درسی بلکه تمام مولفه های مرتبط با آن از جمله رابطه معلم و دانش آموز، اولیا، کارکنان مدرسه، روش های تدریس، تجربیات یادگیری و نهایتا کلیت نظام برنامه ریزی باید متاثر از فرهنگ در نظر گرفته شوند (Kultha & singhanat, 2021).

بیشتر از هر صاحب نظری برونر به نقش و تاثیر فرهنگ در آموزش و یادگیری پرداخته است و بر این نکته تاکید داشته است که یادگیری و اندیشیدن همواره بر استفاده از منابع فرهنگی متکی است و دربستر موقعیت های فرهنگی اتفاق می‌افتد به این ترتیب یادگیری تابع فرصت ها و مکان هایی است که توسط موقعیت های فرهنگی فراهم می‌شوند (Naseri & Armand, 2021). از این رو در سند چشم انداز آموزش و پرورش آنچه باید بیش از هر مسئله دیگری دیده می شد و به یقین یکی از چالش های محقق شدن سند چشم انداز محسوب می‌گردد، وضعیت فرهنگ عمومی کشور است که نیازمند یک بازبینی مجدد می باشد (Mansouri, 2013). ورود فرهنگ به عرصه تعلیم و تربیت و از جمله برنامه درسی به عنوان قلب نظام آموزشی موجب می‌گردد که برنامه های درسی نه تنها از منظر عناصر آن، هدف، محتوا، روش و ارزشیابی، بلکه به صورت مجموعه ای از پویایی های درهم تنیده در نظر گرفته شوند. فرهنگ آینه توصیف و تفسیر برنامه درسی است و برنامه های درسی و کلاس های درس همیشه منعکس کننده مجموعه ای از برنامه های آشکار و ارزش های فرهنگی هستند؛ چرا که معلمان و دانش آموزان با باورها، علایق و انگیزه های متفاوتی در کلاس درس

حضور پیدا می کنند. باورها و انگیزه های آنها در فرایند آموزش و یادگیری تاثیر شگرفی دارد و فعالیت های آموزشی کلاس درس را تا حدود زیادی تحت تاثیر خود قرار می دهند (Ayati & Khosh Daman, 2012). از مجموعه نظریات مطرح شده در ارتباط بین فرهنگ، برنامه درسی و آموزش می توان به این نتیجه رسید که برنامه درسی اگرچه رسالت عظیمی در انتقال فرهنگ جامعه دارد، اما این وظیفه صرفا به انتقال میراث فرهنگ عمومی محدود نمی شود، زیرا در این صورت فقط قادر است انسان های تابع، مقلد و نگهدارنده آن میراث را پرورش دهد؛ حال که وظیفه آموزش و پرورش فراتر از آن است که باید زمینه لازم برای گسترش و توسعه فرهنگی فراهم نماید و گرنه نبوغ و خلاقیت را در دانش آموزان از بین خواهد برد و عقب ماندگی فرهنگی نتیجه آن خواهد بود. ایجاد چنین شرایطی که هم انتقال دهنده میراث فرهنگی و هم ایجاد توسعه فرهنگی باشد از طریق الگوها، محتوای فرهنگی و ارزش گذاری مطالب بیان شده امکان پذیر می باشد. محیطی که دانش آموزان با بالا بردن آگاهی های انتقادی در آن بتوانند به حل مشکلات و اصلاح آن ترغیب شوند، پویایی فرهنگی حس شده و جوانان با نبوغ و خلاقیت خود قادر به توسعه و پیشرفت فرهنگ خود خواهند بود و علاوه بر آن احساس مثبت به فرهنگ خود و باور نمودن به نقش خود در تحول آفرینی فرهنگی پدید خواهد آمد. تنها باور کردن چنین امری است که می تواند نتایج مطلوب فرهنگی و توسعه فرهنگ عمومی جامعه را حاصل نماید (Baghaee pour, 2015).

آموزش و پرورش فرایندی است که ذاتاً باید واقع بین باشد و به واقعیت ها بپردازد؛ در غیر این صورت به هدف مطلوب که تغییر رفتار و تبدیل وضعیت موجود (غیرمطلوب) به وضع مطلوب باشد نخواهد رسید. آموزش و پرورش، در عین حال که تغییردهنده است و جز آن هدفی ندارد، خودش نیز پیوسته در حال تغییر و تحول است. بنابراین نمی توان و نباید انسان امروز را همانند انسان گذشته تربیت کرد. تجربه گذشته را نمی توان شرط کافی و موفقیت در آموزش و پرورش تلقی کرد که در امر تعلیم و تربیت، تجربه قدیمی بدون بازاندیشی در آن کفایت نمی کند و شاید هم عامل رکود باشد. فراموش نکنیم که تحصیل کردگان یا فرهیختگان ما همان خواهند شد که مدارسشان هستند؛ و جامعه ما همان خواهد شد که فرهیختگانش هستند. ما باید این واقعیت را بپذیریم که نیازهای روز جامعه، نظام و روش و محتوای آموزش و پرورش کشور را تغییر می دهند. بازاندیشی و فراتر اندیشی مداوم در آموزش و پرورش کشور، حتی همه امور زندگی فردی و اجتماعی، نهراسیم و آن را یک ضرورت تلقی کنیم.

برنامه ریزی درسی، نسبت به عناصر فرهنگی مسئول است. به عبارت دیگر برنامه درسی دوره های مختلف تحصیلی، هر یک باید در راستای تحقق قسمتی از عناصر فرهنگ تلاش نمایند. در وهله اول برنامه های درسی باید بر تربیت عمومی در تمامی فراگیران، تأکید و به تدریج دانش آموزان را به افرادی متخصص در رشته های مختلف تبدیل نمایند. بدین تربیت روشن است که برنامه ریزان درسی باید به منظور حفظ و تحکیم مبانی وحدت اجتماعی، فرهنگ و عناصر فرهنگی جامعه را شناخته و به فراخور توان و قدرت درک دانش آموزان، عناصر مذکور را در برنامه های درسی دوره های مختلف وارد سازند (Talebi et al, 2014). در این راستا، این پژوهش درصدد است یک الگوی نظام مند و جامع به منظور شکل گیری وحدت رویه در بین مسئولان و مراجع ذیربط جهت توسعه فرهنگ عمومی ارائه دهد.

پیشینه پژوهش

(Yarn Tocy, 2022) در مقاله‌ای تحت عنوان مدیران تغییر فرهنگ مدارس دولتی شهری با مطالعه پدیدار شناختی بر روی عملکردهای موثر رهبران تحول‌آفرین بیان کرده است که رهبری در فرهنگ تغییر به معنای ایجاد یک فرهنگ، فقط تغییر یک ساختار نیست. وی به دنبال ادراک از ویژگی‌های یک مدیر تغییر فرهنگی در فرهنگ سازی در یک در یک محیط مدرسه دولت شهری و رهبری موثر مدیران بود و به این نتیجه رسید که یک مدیر تغییر فرهنگی روی مولفه روابط به عنوان یک مولفه اصلی تاکید دارد و انسجام را از طریق گفتگوهای مشترک ایجاد می‌کند.

(Luzmore et al, 2021) مطالعه‌ای با عنوان نفع شخصی و نوع دوستی و چگونگی هدایت الزامات اخلاقی در فرهنگ، با ریسک بالا توسط رهبران مدارس، انجام داده‌اند و تجربه رهبری آموزشی در مدارس دولتی انگلستان را با یک طرح کلی از تاریخچه آموزش دولتی و ارزیابی نحوه عملکرد آموزش به عنوان بخشی از تغییر سیاسی - اقتصادی رقابتی بررسی کرده‌اند و به این نتیجه رسیدند که مدیران مدارس در انگلستان فرهنگ مسئولیت پذیری و استقلال را ترویج می‌کنند و توانایی تنظیم و شکل دهی فرهنگ سازمانی خود را دارا بوده و جایگاهی تاثیرگذار در مدارس خود دارند؛ اما رویکرد بازاریابی تعبیه شده برای آموزش در انگلستان منجر به اعمالی شده است که از نظر اخلاقی نگران کننده هستند و سطوح بالای محرومیت برای دانش آموزان از گروه آسیب پذیر و شیوه‌های غیر فراگیر دانش آموزان با نیازهای آموزشی ویژه باید مورد توجه قرار گیرد.

(Lilliedahl & Jonathan, 2021) مطالعه با عنوان کلاس، سرمایه و فرهنگ مدرسه انجام داده است. وی در این مطالعه با تمرکز بر نحوه حمایت والدین در شبکه‌های مدرسه محور سازمان یافته از موقعیت‌های مختلف اجتماعی با مطالعه موردی چند گانه برنامه‌های موسیقی تخصصی، بینش‌هایی را در مورد استراتژی‌ها و رفتار والدین مبنی بر اجتماعی سازی مبتنی بر مدرسه و فعالیت‌های فوق برنامه به دست آورده است. پژوهشگر در این پژوهش از داده‌های مصاحبه‌های گروهی متمرکز با اعضای انجمن استفاده کرده و یافته‌های این مصاحبه نشان داده است که رویکردهای والدین به آموزش تخصصی و شیوه‌های مشارکت آنها بر اساس طبقه اجتماعی، منابع و فرهنگ مدرسه متفاوت است؛ با این حال، روابط بین انجمن اولیا و مدیریت مدرسه به طور کلی توسط تاریخ اجتماعی و فرهنگی یک مدرسه خاص تنظیم می‌شود. (Moghaddam et al, 2021) در پژوهشی تحت عنوان عوامل مشارکت افزایشی نخبگان در سیاستگذاری فرهنگی ایران، مشارکت نخبگان در سیاستگذاری فرهنگی را مورد مطالعه قرار داده و به این نتیجه رسیده است که راهبرد نظام اداری فرهنگی دارای دو سیاست کفایت مدیران و مشارکت افزایشی مدیران می‌باشد.

(Araghiye, 2020) در مقاله‌ای تحت عنوان مشارکت والدین بعد مغفول برنامه درسی، بر ضرورت مشارکت والدین در برنامه درسی و موانع و جایگاه مشارکت اولیا تاکید کرده است.

(Khaki Gheramohammad, 2019) در مطالعه‌ای تحت عنوان تحلیلی بر تاثیر الگوهای توسعه غربی در فرهنگ عمومی جوامع دینی و تاثیرات آن بر آسیب‌های اجتماعی ایران به این نتیجه رسیده است که ساختارهای نظری و عینی برآمده از شبکه علوم سکولار مبتنی بر نظام سرمایه داری و نظام کارشناسی غرب که امروزه در قالب نظریه‌ها و مدل‌های توسعه اجتماعی عرضه می‌شود، در پی خود الگوی تولید، توزیع و مصرف در حوزه قدرت، ثروت و دانش را با مکانیسم

و ساز و کارهای طبقاتی صورت می‌دهد که در انحطاط و تخریب سبک فردی و اجتماعی نقش منفی دارد و الزامات و نتایج مثبت و منفی آن را به وضوح می‌توان در تغییر اخلاق اجتماعی، امنیت و ثبات و بی‌ثباتی اجتماعی مشاهده کرد. (Zorba et al, 2019) در یک مطالعه موردی در مورد آگاهی بین فرهنگی دانش آموزان دبیرستانی در ترکیه، به بررسی عواملی پرداخته‌اند که بر آگاهی بین فرهنگی دانش آموزان متوسطه دوم تاثیر منفی می‌گذارند و راه‌های افزایش آگاهی بین فرهنگی آنان را بررسی می‌کنند. یافته‌ها نشان داده است که عناصر فرهنگی در کتاب‌های درسی انگلیسی به صورت تکه‌ای نشان داده شده‌اند و همچنین شامل اطلاعات فرهنگی نادرست یا اختراعی می‌شوند. علاوه بر مشکلات مربوط به کتاب‌های درسی، آموزش مبتنی بر دستور زبان و عدم تمرکز بر موضوعات فرهنگی نیز از جمله عوامل تاثیر منفی بر آگاهی بین فرهنگی بوده است. در مورد اجرا، یافته‌ها حاکی از این بوده است که دانش آموزان می‌توانند فرهنگ‌ها را به نحو بهتری با هم مقایسه کنند و دانش خود را در مورد سایر فرهنگ‌ها و فرهنگ خودی بهبود بخشند. (Magill et al, 2019) در مقاله‌ای تحت عنوان حلقه‌های فرهنگ به عنوان یک تمرین آزادی بیان کرده‌اند که اگر شهروندان بخواهند تحولات فردی، اجتماعی و مادی را به عنوان جامعه جهانی مبتنی بر ارزش‌ها دنبال کنند، باید محافل فرهنگی و بررسی اجتماعی، انتقادی، ذاتی، جزئی از گفتمان عمومی آنها باشد. (Kuehl et al, 2017) پژوهشی با عنوان شهروندی جهانی در ارتباط بین فرهنگی انجام داده‌اند و بیان کردند که دوره‌های واحد آموزشی می‌توانند برای ارتباطات بین فرهنگی، جهانی شدن، فرهنگ، ارتباطات عامه یا ارتباطات محیطی انجام شوند. این دوره‌ها با این هدف انجام می‌شوند که دانش آموزان خودشان منشاء ساخت و سالیلی باشند تا ارتباطات خود را با سایر کشورها از طریق ترسیم آنها بر روی نقشه جهان تجزیه و تحلیل کنند. دانش آموزان در مورد جهانی سازی اقتصادی، فرهنگی یا سیاسی دو کشوری تحقیق می‌کنند که روی نقشه آنها ترسیم شده است. (Ahmadi et al, 2016) در مطالعه‌ای تحت عنوان تحلیل مولفه‌های فرهنگ عمومی در سند برنامه درسی ملی، با استفاده از روش تحلیل محتوا به بررسی مولفه‌های فرهنگ عمومی سند برنامه درسی ملی پرداخته‌اند. نتایج تحلیل محتوا نشان داده است که در سند برنامه درسی ملی از میان مولفه‌های فرهنگ عمومی بیشترین توجه به مولفه‌های مذهبی و بعد از آن مولفه‌های اقتصادی و در نهایت مولفه‌های سیاسی بوده است.

روش پژوهش

رویکرد حاکم بر این پژوهش، کیفی بوده که با استفاده از روش تحقیق نظریه داده بنیاد پارادایمی انجام گرفته است. برای جمع‌آوری اطلاعات و داده‌ها از گستره نظری پژوهش، مطالعه اسناد بالادستی و نیز مصاحبه نیمه ساختار یافته استفاده شده است. شرکت کنندگان در مصاحبه، متخصصان و صاحب نظران حوزه مطالعات برنامه درسی و علوم اجتماعی بودند که با استفاده از نمونه گیری هدفمند از نوع الگو که برخی انتخاب شدند و پژوهشگر با انجام مصاحبه با ۱۲ نفر از خبرگان به اشباع نظری رسید. برای تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده، بر اساس اهداف و سؤالات پژوهش، از روش کدگذاری استراوس و کوربین استفاده شد و اطلاعات حاصل از مصاحبه با افراد هدف، با استفاده از تکنیک تحلیل محتوا در نظریه داده بنیاد در سه مرحله کدگذاری باز، محوری و انتخابی تجزیه و تحلیل شدند.

یافته های پژوهش

نتایج تحلیل داده های گردآوری شده (به طور خلاصه) برای سؤال های پژوهش نشان داد: در خصوص سؤال اول پژوهش که شرایط علی اثرگذار بر الگوی پارادایمی توسعه فرهنگ عمومی در برنامه درسی دوره ابتدایی با رویکرد داده بنیاد کدامند؟ ۳۱ مقوله فرعی در قالب ۲ مقوله اصلی ضرورت و نیاز و اهداف و مقاصد برنامه به بعد شرایط علی الگو را تشکیل دادند.

مقولات فرعی	مقوله اصلی	ابعاد
رعایت مؤلفه های فرهنگ عمومی در سطح جامعه، توانایی تبیین، نقد و تولید فرهنگی، تعالی و توانمندی فرهنگی فردی، ایجاد هنجارهایی که ارزش ها را می سازند یا برعکس، ایجاد امنیت، جلوگیری از تهاجم فرهنگی، جلوگیری از تهدیدها، ارتقا توانمندی های فرهنگی جامعه، رفع معضلات اجتماعی	ضرورت و نیازها	
جامع بودن اهداف، اجتناب از غایت زدگی در تدوین اهداف، تاکید بر منابع متنوع با محوریت اهداف برای رعایت و عمل به ارزش های فرهنگی، چگونگی آگاهی از حقوق اجتماعی، دستیابی به هویت سالم، زندگی مسالمت آمیز با دیگران، تکوین، توسعه و تعالی شخصیتی فراگیران و برخورداری جامعه از فرهنگ عمومی عمومی مناسب، تدارک نگرش، دانش و مهارت لازم برای داشتن نقشی مؤثر در جامعه در سطح ملی و جهانی، در جهت توسعه فرهنگ عمومی، پرورش خویشتن و معنویت، مردم سالاری در بستر اندیشه و عمل، شناخت مسائل مربوط به فرهنگ عمومی، تحلیل و تعریف عملیاتی ارزش های فرهنگی، ایجاد زمینه های فرهنگی مناسب برای رشد شخصیت، ایجاد خلاقیت، جمع گرایی، کار تشکلی، احترام به ارزش های انسانی و ارزش های فراملیتی فرهنگ های مختلف	اهداف و مقاصد برنامه	اهداف و مقاصد

در پاسخ به سؤال دوم پژوهش که شرایط مداخله گر بر الگوی پارادایمی توسعه فرهنگ عمومی در برنامه درسی دوره ابتدایی کدامند؟ ۱۱۳ مقوله فرعی در قالب ۶ مقوله اصلی ایدئولوژی حاکم لر جامعه، مبانی برنامه درسی، رویکرد برنامه، مواد و منابع یادگیری، فضا و زمان بعد شرایط زمینه ای را تشکیل دادند.

مقولات فرعی	مقوله اصلی	ابعاد
<p>پرورش تربیت یافتگان شجاع و فداکار جهت تکوین و تعالی اخلاقی خود، نیل به حیات طیبه، دارای روحیه مواجهه با مسائل فردی و اجتماعی، با درک مفاهیم اجتماعی و سیاسی، پرورش تربیت یافتگان برای احترام به قانون، دارای شایستگی رویارویی مسئولانه و خردمندانه با تحولات اجتماعی و سیاسی، تعالی خواه، دارای مهارت های ارتباطی، دارای درک مفاهیم فرهنگی و میان فرهنگی، دارای توانمندی های لازم در خلق آثار فرهنگی، آشنا نمودن دانش آموزان با فرهنگ ملی و فرهنگ قومی، شناساندن ارزشهای فرهنگی اقوام و ارزش های فرهنگی برتر، فراهم آوردن زمینه تربیت نسل آگاه و آشنا به وظایف در برابر خود، خدا، خلق، خلقت و مخلوق)، پرورش دانش آموزان قانون مدار، وفادار به ارزش های اسلامی و ملی، آماده ورود به زندگی شایسته فردی، خانوادگی و اجتماعی بر اساس نظام معیار اسلامی، ایجاد ساز و کارهای لازم برای تقویت آداب و سبک زندگی اسلامی - ایرانی</p>	ایدئولوژی حاکم بر جامعه	شرایط زمینه ای
<p>توجه به شرایط جامعه، فرهنگ غالب جامعه، نقش مدرسه (موضوع مدرسه نسبت فرهنگ عمومی)، فراگیری، همترازی تربیت با تربیت شهروند مورد تأیید جامعه، جامع نگری، فراگیر بودن توسعه فرهنگ عمومی، شناخت ویژگی های عاطفی، شناختی و شخصیتی فراگیر، نوع نگاه دانش آموز به یک فرد، نوع نگاه دانش آموز به یک جامعه، نوع نگاه دانش آموز به معلم</p>	مبانی برنامه ریزی درسی	
<p>محوریت فرهنگی عمومی مطلوب، دانش آموز محوری، همترازی تربیت با تربیت شهروند مورد تأیید جامعه، جامع نگری، فراگیر بودن توسعه فرهنگ عمومی، رویکرد غیر خطی و تلفیقی، نیمه متمرکز</p>	رویکرد برنامه	
<p>گسترده گی، جامعیت و انعطاف پذیری در انتخاب مواد و منابع یادگیری، استفاده از کتاب های مصور، پرسش محور، فعالیت محور، فیلم های آموزشی و روزنامه دیواری برای آموزش مهارت های شهروندی و رعایت مؤلفه های فرهنگ عمومی، استفاده از منابع اینترنتی و سایر ابزارآلات الکترونیکی و استفاده از نرم افزارهای آموزش برخط</p>	مواد و منابع یادگیری	
<p>استفاده از کلاس درس به عنوان مکان اصلی و محوری توسعه فرهنگ عمومی، چیدمان کلاس درس، تاثیر حیات مدرسه، کتابخانه، نمازخانه،</p>	فضا (مکان)	

<p>آزمایشگاه و فضای ورزشی بر آموزش فرهنگ عمومی، تاثیر راهروها و سایر مکان های داخلی مدرسه (به عنوان محیط های غیرمستقیم یا مکمل در توسعه فرهنگ عمومی)، انعطاف پذیری در مکان اجرا، تابعیت مکان از موقعیت یادگیری، استفاده از مکان های سهیم و موثر در توسعه فرهنگ عمومی (مانند طبیعت، جامعه و مراکز فرهنگی به مثابه کلاس درس)، برگزاری اردوهای فرهنگی</p>		
<p>استفاده از زمان های سهیم و موثر در آموزش رسمی، حضور مستمر در کلاس های درس (به عنوان زمان اصلی و محوری در توسعه فرهنگ عمومی)، تخصیص ساعات آموزشی خاص و رسمی در خصوص آموزش مباحث مرتبط با توسعه فرهنگ عمومی، تخصیص ساعات آموزشی خاص و رسمی برای آموزش مؤلفه های فرهنگ عمومی</p>	<p>زمان</p>	

در پاسخ به سؤال سوم پژوهش که شرایط زمینه ای اثرگذار بر الگوی پارادیمی توسعه فرهنگ عمومی در برنامه درسی دوره ابتدایی کدامند؟ ۱۳ مقوله فرعی در قالب ۳ مقوله اصلی عوامل سازمانی، مشارکت والدین و یادگیری ضمنی بعد شرایط مداخله گر را تشکیل دادند.

مقولات فرعی	مقوله اصلی	ابعاد
<p>برنامه های آموزشی ضمن خدمت (برای معلمان و کادر آموزشی و اجرایی) در راستای آموزش مؤلفه های فرهنگ عمومی، برگزاری و شرکت دادن معلمان و عوامل آموزشی در همایش ها و سمینارهای مربوط، حمایت مدیران ارشد برای برنامه ریزی دقیق فرهنگی و تولید محتوای مناسب و مطلوب</p>	<p>عوامل سازمانی</p>	<p>شرایط مداخله ای</p>
<p>یادگیری در محیط مدرسه، جو کلاس و درس و تاثیر آن در یادگیری، تعاملات بین دانش آموزان و معلم و تاثیر آن بر یادگیری، یادگیری از گروه همسالان، رسانه های جمعی و عمومی، جو فرهنگی و تربیتی جامعه و تاثیرات ضمنی آن بر یادگیری</p>	<p>مشارکت والدین</p>	
<p>تغییر نگرش اولیا، ضرورت گسترش آموزش والدین، برگزاری جلسات آموزش خانواده، استفاده از والدین به عنوان همیار (در فضاهای ورزشی، کتابخانه، نمازخانه و ...)</p>	<p>یادگیری ضمنی (برنامه غیر رسمی - برنامه درسی پنهان)</p>	

در پاسخ به سؤال چهارم پژوهش که راهبردهای اثرگذار بر الگوی پارادیمی توسعه فرهنگ عمومی در برنامه درسی دوره ابتدایی کدامند؟ ۱۵۵ مقوله فرعی در قالب ۵ مقوله اصلی محتوا، تجربیات یادگیری، روش های یاددهی - یادگیری، نقش معلم و ارزشیابی بعد راهبردها را تشکیل دادند.

ابعاد	مقوله اصلی	مقولات فرعی
راهبردها	محتوا	هم خوانی محتوا با مؤلفه های فرهنگ عمومی مطلوب جامعه، قابلیت آموزش مفاهیم اساسی و مشترک متناسب با فرهنگ عمومی، جامعیت قلمرویی محتوا، استفاده از اسناد بالادستی و اهداف شورای عالی آموزش و پرورش جهت موقعیت محور بودن محتوا، هماهنگی محتوا با ضرورت ها و واقعیت های اجتماعی، تناسب محتوا با علایق و توانایی یادگیرندگان، جذاب بودن و پژوهش محور بودن محتوا، داشتن ارتباط عمودی و افقی در طراحی با توجه به گستردگی مفاهیم و موضوعات در ارائه محتوا، آموزش ارزش های انسانی و ارزش ها و هنجارها، فهم و درک فرهنگ عمومی، مهارت های زندگی، مشارکت مدنی، بازسازی فرهنگی، نقش اجتماعی افراد، مسئولیت پذیری، وجدان کاری، انضباط اجتماعی، درک متقابل، کسب تجربه، گفتمان، هنر، آداب و رسوم، پذیرش همدیگر، عزت نفس، انتخاب صحیح، پشتکار، پابندی به قانون، برخورداری از فرهنگ اعتراض، احترام به پیشکسوتان، رعایت قوانین راهنمایی و رانندگی، احترام به حریم خصوصی، عدم تقلب و حفظ محیط زیست
	تجربیات یادگیری	منطبق با سلاقی، علایق، موافق میل و طبیعت و همراه با رضایت بخشی، در حیطه توانایی ها، متناسب با استعداد، ساختار ذهنی و رشد شناختی دانش آموز، خلاقانه، بدون محدودیت و غیر دستوری (غیر تجویزی)، در برگزیده بیش از یک هدف، ایجاد موقعیت برای برانگیختن نوع فعالیت ها، طراحی محیط اجتماعی، تامین منابع مورد نیاز مطالعاتی، تعامل بین دانش آموزان، روند مشارکتی بین دانش آموزان و معلم، پویایی گروهی، استفاده از نمایش، خود شرح حال نویسی، ایجاد فرصت برای وسعت تجربه دانش آموز (معلم به عنوان راهنما و تسهیل گر)، توجه به نقش اولیا (به عنوان پیگیری کننده فعالیت های انجام شده و نتایج به دست آمده از دانش آموز)

<p>صاحب رأی دانستن دانش آموزان (دانش آموز محوری)، تقویت توانایی ارائه راهکارهای جدید، تقویت مهارت تفکر خلاق، تفکر انتقادی، مهارت بحث گروهی، مرکزیت زدایی از کتب درسی، تاکید بر بسته های آموزشی، استفاده از روش های غیر مستقیم، سؤال محوری به جای پاسخ محوری، آموزش تلفیقی، گفت و گوهای سؤال برانگیز (مبتنی بر استدلال عقلانی)، استدلال و تمرین عملی مهارت های شهروندی، استفاده از روش های تدریس مشارکتی، شاگرد محور، خلاق، روش های حل مسئله، روش های ایفای نقش، بازی های فکری و کلامی، روش های تعاملی، پروژه، پرسش و پاسخ، استفاده از روش یادگیری خدماتی، قصه گویی و نمایش نمادین</p>	<p>روش های یاددهی - یادگیری</p>	
<p>نحوه تعامل معلمان با یکدیگر، دانش آموزان با یکدیگر و معلمان با دانش آموزان و اولیا، اعتقاد و التزام به حاکمیت ضوابط بر روابط، پایبندی به سنت های مقبول شرعی و عرفی، موازین عقلی، دوری از خرافات، استفاده بهینه از محصولات، امکانات و خدمات فرهنگی، مراعات متانت، آراستگی، نظافت، سلامت جسمانی، بهداشت و ایمنی، سواد تدریس، توان ارتباطی، به روز بودن، آگاه بودن نسبت به موضوعات و مسائل روز، پرهیز از تحمیل ارزش ها، داشتن انگیزه، مسئولیت پذیری، ایمان به رسالت معلمی، ایجاد جو صمیمی برای ارتباط مؤثر، اعتماد متقابل، تقویت اعتماد به نفس فراگیران، توجه به تفاوت های فردی، علائق، هیجانات، عواطف فراگیران، حافظ جو مثبت در فرایند آموزش و تدریس، خالق موقعیت های یادگیری، تشویق دانش آموزان به تفکر، تشویق دانش آموزان به تفکر، تحلیل و نقد</p>	<p>نقش معلم</p>	
<p>توجه ویژه به ارزشیابی در مقطع ابتدایی (از نوع کیفی - توصیفی)، توجه به تمام فعالیت های دانش آموزان، قابلیت مستمر و جامع بودن ارزشیابی، تنوع در روش ها، توجه به رفتارها، مهارت ها، نگرش ها و عملکرد فراگیران، استفاده از روش ها و ابزارهای گوناگون (انواع ابزار سنجش در ارزشیابی توصیفی)، ارزشیابی چندجانبه (توسط معلم، فراگیران و همسالان با تاکید بر روش خودسنجی و خوداظهاری به عنوان روش محوری و نظر خواهی از والدین)، استفاده از روش مشاهده ای در موقعیت های طبیعی، مشاهده رفتار عملی در دانش آموزان برای سنجش یادگیری، استفاده از آزمون های مداد کاغذی برای سنجش سطح دانش</p>	<p>ارزشیابی</p>	

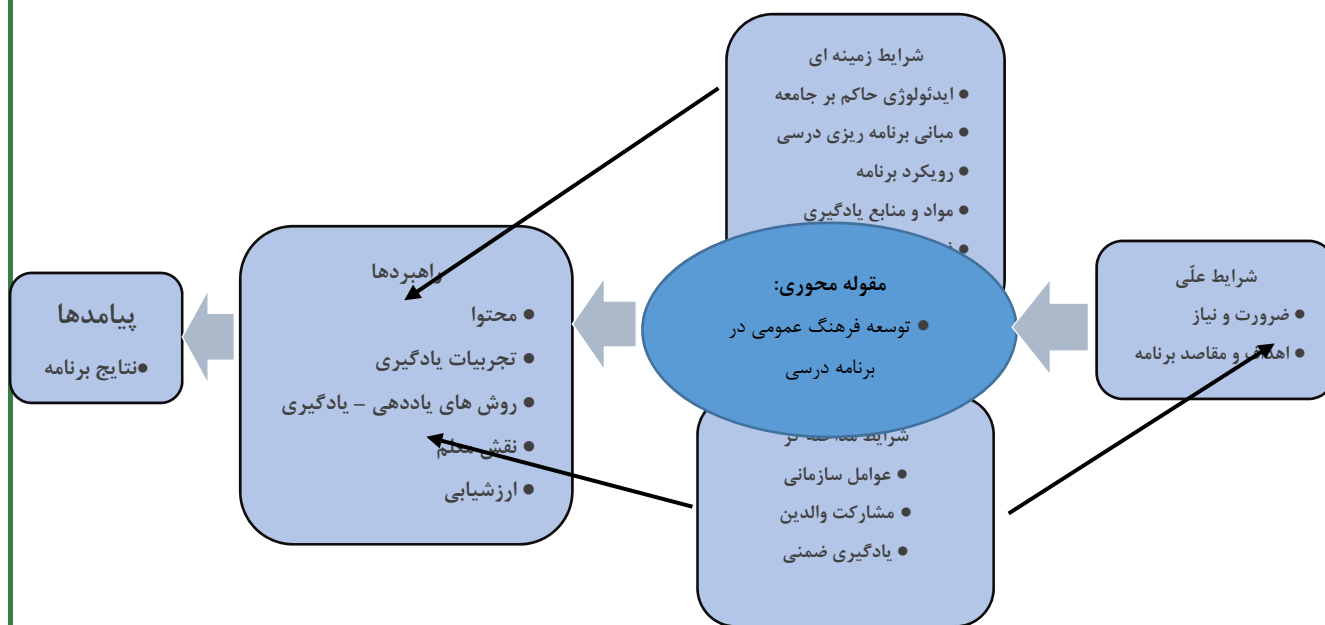
فرهنگی فراگیران، ارزیابی گروهی به جای ارزیابی فردی

در پاسخ به سؤال پنجم پژوهش که پیامدهای اثرگذار بر الگوی پارادیمی توسعه فرهنگ عمومی در برنامه درسی دوره ابتدایی کدامند؟ ۲۰ مقوله فرعی در قالب مقوله اصلی نتایج برنامه بعد پنجم پیامدها را تشکیل دادند.

مقولات فرعی	مقوله اصلی	ابعاد
<p>قابلیت ایجاد و تقویت علاقه در فراگیران (نسبت به احترام به ارزش های فرهنگی جامعه)، پرورش دانش آموزانی متعهد به رعایت مؤلفه های فرهنگ عمومی مطلوب، محترم، آگاه، مسئولیت پذیر، با وجدان کاری، نگران نسبت به امور فرهنگی و فرهنگ عمومی جامعه، آگاه به وظایف اجتماعی، با قابلیت درک، اصلاح و تجزیه و تحلیل ارزش ها، پرورش دانش آموزانی با مهارت تجزیه و تحلیل مسائل، با مهارت انجام فرایند تفکر، بیان استدلال های منطقی، دارای بیان نقادی، با مهارت های ارتباطی و انجام فعالیت های اجتماعی، پرورش دانش آموزانی سازنده، قانونمند، دارای مهارت برقراری ارتباط مؤثر با دیگران، دانش با قدرت اندیشه و تفکر خلاق، دانش دارای روحیه همکاری و کار گروهی و جمعی</p>	نتایج برنامه	تفکر د س

لازم به ذکر است مقوله محوری در الگوی طراحی شده، توسعه فرهنگ عمومی در برنامه درسی می باشد که در واقع مضمون اصل الگو است. این مقوله محوری را می توان به پنج بعد (شرایط علی، شرایط زمینه ای، شرایط مداخله گر، راهبردها و پیامدها، الگوی پارادیمی توسعه فرهنگ عمومی در برنامه درسی دوره ابتدایی با رویکرد داده بنیاد به صورت منطقی ارتباط داد.

در پاسخ به سؤال ششم پژوهش در خصوص اعتبار سنجی نظری الگو، از دیدگاه خبرگان، الگوی پارادیمی توسعه فرهنگ عمومی در برنامه درسی دوره ابتدایی با رویکرد داده بنیاد توسط خبرگان، توسط اجرای فن دلفی در چندین مرتبه و اخذ نظرات خبرگان و متخصصان موضوع تا مرحله اشباع نظری پیش رفت و سپس با استفاده از بارش مغزی، الگوی پارادیمی توسعه فرهنگ عمومی در برنامه درسی دوره ابتدایی با رویکرد داده بنیاد مورد تأیید نهایی قرار گرفته اند و اعتباریابی شد.

شکل ۱. الگوی پارادایمی توسعه فرهنگی عمومی در برنامه درسی دوره ابتدایی (براساس طرح نظام مند داده بنیاد)

بحث و نتیجه گیری

در پژوهش حاضر سعی شد تا الگوی توسعه فرهنگ عمومی در برنامه درسی در دوره ابتدایی با استفاده از نظریه داده بنیاد پارادایمی طراحی گردد. بنابراین رویکرد پژوهش کیفی و فاقد جنبه‌های آماری و متکی بر مصاحبه با خبرگان، مدارک، شهود، ادراک و تحلیل عقلانی است. جامعه آماری مورد پژوهش را کلیه خبرگان حوزه برنامه درسی و علوم اجتماعی تشکیل دادند و نقطه بهینه در تعیین حجم نمونه اشباع نظری پژوهشگر بود. به این صورت که مصاحبه با خبرگان تا جایی ادامه پیدا کرد که فرآیند اکتشاف و تجزیه و تحلیل داده‌ها به اشباع نظری رسید و پژوهشگر حس کرد صاحب نظران دیگر اطلاعات جدیدی ارائه نمی‌دهند. ابزار سنجش در این تحقیق یک فرم مصاحبه نیمه ساختار یافته پژوهشگر ساخته بود که به مدد مصاحبه‌ها با خبرگان، بررسی الگوها، مدل‌ها، نظریه‌ها، مطالعات، مقالات و ... در زمینه توسعه فرهنگ عمومی در برنامه درسی دوره ابتدایی تدوین شد. روایی ابزار سنجش نیز به مدد اجماع سه سویه که دارای چهار نوع اجماع داده‌ها، اجماع پژوهشگران، اجماع تئوری‌ها و اجماع روش‌شناسی است به دست آمد. اطلاعات به دست آمده از طریق مصاحبه عمیق با خبرگان حوزه برنامه درسی و علوم اجتماعی و مطالعه عمیق الگوها، مدل‌ها، تئوری‌ها، مقالات، پژوهش‌ها و ... اعم از ملی و جهانی در خصوص توسعه فرهنگ عمومی در برنامه درسی دوره ابتدایی گردآوری شده و داده‌های به دست آمده با استفاده از روش کدگذاری نظری برگرفته از روش نظریه داده بنیاد تحلیل شد و در مرحله کدگذاری باز شاخص‌های توسعه فرهنگ عمومی در برنامه درسی دوره ابتدایی احصاء شد. بعد از فرآیند کدگذاری باز، یافته‌های پژوهش در قالب کدگذاری محوری، در پی یافتن رابطه‌ای میان طبقه‌ها مقوله توسعه فرهنگ عمومی در برنامه درسی به عنوان مقوله محوری و سایر مفاهیم نیز در قالب شرایط علی، راهبردها، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌گر و پیامدها، طبقه و به صورت نظری در قالب الگوی پارادایمی هم مرتبط شدند.

در پژوهش حاضر سعی شد الگوی پارادایمی توسعه فرهنگ عمومی در برنامه درسی دوره ابتدایی با رویکرد داده بنیاد طراحی گردد. تحلیل یافته‌های پژوهش مبین آن است که الگو در ۵ بعد شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌گر، راهبردها، پیامدها، حول مقوله محوری توسعه فرهنگ عمومی شکل می‌گیرد.

بعد اول: شرایط علی

از بین مقولات فرعی بدست آمده به دست آمده در مرحله کدگذاری باز، ۳۱ مقوله فرعی در قالب ۲ مقوله اصلی ضرورت و نیازها و اهداف و مقاصد برنامه، بعد شرایط علی را تشکیل دادند.

بعد شرایط علی، شرایطی است که بر مقوله محوری که در اینجا توسعه فرهنگ عمومی است، تأثیر می‌گذارد. به عبارت دیگر، شرایط علی شرایطی است که اگر ایجاد نشوند، اصلاح و توسعه فرهنگ عمومی جامعه امکان پذیر نیست و به دلیل این شرایط است که ما به دنبال اصلاح و توسعه فرهنگ عمومی هستیم. شرایط علی که در این پژوهش براساس نظرات خبرگان برنامه درسی و مطالعات انجام شده مورد شناسایی قرار گرفتند که عبارتند از:

۱- ضرورت و نیاز: در واقع توسعه فرهنگ عمومی یکی از مهم‌ترین مسائل در نظام فرهنگی است که از نظر خبرگان نیازمند برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری مناسب است و ضرورت و نیازهای توسعه فرهنگ عمومی در برنامه درسی دوره ابتدایی در دو بخش ضرورت و نیازهای فردی و ضرورت و نیازهای اجتماعی جهت کنترل اجتماعی، ایجاد امنیت، جلوگیری از تهاجم فرهنگی و تهدیدها، تغییر نگرش‌های اساسی در مدرسه براساس هنجارها، سنت‌ها و اعتقادات کارکنان، دانش‌آموزان و اولیا، ارتقا توانمندی‌های فرهنگی جامعه و رفع معضلات اجتماعی احساس می‌شود.

۲- اهداف و مقاصد: اهداف و مقاصد برنامه با اصول تدوین اهداف و سلسله مراتب اهداف شناسایی شد. باید توجه کرد که فرهنگ و به طور خاص فرهنگ عمومی به مثابه روح جامعه است که به زندگی فردی و اجتماعی انسان معنا و هویت می‌بخشد و شکل دهنده و اثرگذار بر ذهنیت و گرایش‌های افراد جامعه و تعیین کننده رفتار عمومی است. نتایج پژوهش (Migall, 2019) مبنی بر ضرورت ایجاد تحولات جامعه مبتنی بر ارزش‌ها و محافل فرهنگی و نیز نتایج تحقیقات (Hanteroplus et al, 2021) بر لزوم توجه به نیازهای فرهنگی و اصلاحات آموزشی جهت توسعه فرهنگی با نتایج به دست آمده همسو می‌باشند.

بعد دوم: شرایط زمینه‌ای

از بین مقولات فرعی به دست آمده در مرحله کدگذاری باز ۱۱۳ مقوله فرعی در قالب ۶ مقوله اصلی ایدئولوژی جاکم بر جامعه، مبانی برنامه‌ریزی درسی، رویکرد برنامه، مواد و منابع یادگیری، فضا و زمان بعد شرایط زمینه‌ای را تشکیل دادند.

شرایط زمینه‌ای عبارت از بسترهای موجود هستند تا بتوان اقدامات و راهبردهای مناسب را انجام داد و به عنوان یک سری خصوصیات ویژه که در آن کنش متقابل برای کنترل، اداره و پاسخ به پدیده انجام می‌شوند شناخته می‌شوند. مهم‌ترین زمینه‌هایی که براساس مقوله‌بندی بیانات خبرگان حوزه برنامه درسی و مطالعات انجام شده به دست آمده‌اند عبارتند از:

۱-ایدئولوژی حاکم بر جامعه: ایدئولوژی حاکم بر جامعه نگاه ویژه ای بر سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، برنامه درس ملی، مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش، مصوبات شورای فرهنگ عمومی و مصوبات مجلس شورای اسلامی دارد.

۲- مبانی برنامه ریزی درسی: جهت طراحی الگوی توسعه فرهنگ عمومی در برنامه درسی، مبانی برنامه ریزی درسی به عنوان یکی دیگر از شرایط زمینه‌ای هستند که بستری را برای انجام راهبردهای مناسب ایجاد می‌کنند. مبانی فلسفی با نگاهی که برنامه‌ریزان، مؤلفان کتب درسی و معلمان به عنوان مجریان برنامه درسی جهت توسعه فرهنگ عمومی دارند، مبانی اجتماعی که نگاه ویژه به شرایط و فرهنگ غالب جامعه، نقش مدرسه، تولید، تبیین، نقد و تغییر فرهنگ عمومی در مسیر مطلوب، فراگیر بودن برنامه، جامع‌نگری و همترازی تربیت با شهروند مورد تأیید جامعه دارند و مبانی روانشناختی با توجه به شناخت ویژگی‌های عاطفی، شناختی، شخصیتی فراگیر و نوع نگاه دانش آموز به یک فرد، جامعه و نوع نگاه دانش آموز به معلم دارد، به عنوان مبانی برنامه ریزی درسی جهت توسعه فرهنگ عمومی شناخته می‌شوند.

۳- رویکرد برنامه: رویکرد برنامه در ابعاد شایستگی محوری با محوریت فرهنگ عمومی مطلوب و دانش آموز محوری، فراگیری با تأکید بر همترازی تربیت با تربیت شهروند مورد تأیید جامعه، جامع‌نگری و فراگیر بودن توسعه فرهنگ عمومی، رویکرد غیر خطی و تلفیقی و نیمه متمرکز شناسایی شد. در رویکرد غیر خطی زمان انجام تکالیف، وظایف و مسئولیت‌های یادگیری مطالب توسط خود یادگیرندگان انجام می‌شود و رویکرد کاملاً تلفیقی و نیمه متمرکز با واگذاری آزادی اختیار عمل به سطوح پائین تر می‌باشد.

۴- مواد و منابع یادگیری: مواد و منابع یادگیری بعنوان یکی از مؤلفه‌های سازنده الگوی مذکور در بعد شرایط زمینه‌ای باید به صورت گسترده، جامع و انعطاف‌پذیر به عنوان اصول حاکم بر انتخاب منابع و به صورت مجازی و غیر مجازی در نوع منبع انتخاب شوند.

۵- فضا: فضا یکی از مؤلفه‌های مهم از بعد شرایط زمینه‌ای توسعه فرهنگ عمومی در برنامه درسی دوره ابتدایی می‌باشد که می‌تواند به عنوان محل اجرا یا به عنوان منبع یادگیری مورد توجه قرار بگیرد.

۶- زمان، زمان به عنوان آخرین مقوله اصلی بعد شرایط زمینه‌ای، در الگوی توسعه فرهنگ عمومی در برنامه درسی دوره ابتدایی قرار می‌گیرد. زمان را می‌توان به دو صورت به آموزش‌های مستقیم و غیر مستقیم با گسترش زمان آموزش، تابعیت زمان از موقعیت یادگیری و استفاده مؤثر از زمان حضور در زنگ‌های تفریح، ورزش، آزمایشگاه، کتابخانه و نمازخانه (به عنوان زمان‌های مکمل در توسعه فرهنگ عمومی)، اختصاص داد.

رویکرد برنامه، مواد و منابع، فضا و زمان زمینه و بستر را برای یادگیری و ایفای نقش بسیار با ارزش معلم به عنوان راهنما و تسهیل‌گر در امر یادگیری فراهم می‌آورند و بر این اساس تمامی عناصر یادشده ابتدا باید از فیلتر مبانی فلسفی، اجتماعی و روانشناختی عبور کرده و تبیین الگو و طراحی برنامه درسی بر این اساس انجام پذیرد. در این بین نقش ایدئولوژی حاکم بر جامعه به عنوان اساس تمام تحقیقات فرهنگی را نباید نادیده گرفت. همان گونه که (Jan Fisk, 1992) بیان کرده است، هنجارهای اجتماعی در کارکردهای روزمره دستگاه‌های ایدئولوژیک دولت محقق می‌شوند.

بعد سوم: شرایط مداخله گر

از بین مقولات فرعی به دست آمده در مرحله کدگذاری باز ۱۳ مقوله فرعی در قالب ۳ مقوله اصلی عوامل سازمانی، مشارکت والدین و یادگیری ضمنی بعد شرایط مداخله گر را تشکیل دادند.

شرایط مداخله گر به عنوان شرایط زمینه‌ای عمومی بر راهبردها تأثیر می‌گذارند. مهم‌ترین شرایط مداخله گر در الگوی توسعه فرهنگ عمومی و برنامه درسی دوره ابتدایی براساس مقوله‌بندی بیانات خبرگان حوزه برنامه درسی و مطالعات انجام شده به دست آمده عبارتند از:

۱- عوامل سازمانی: برنامه‌های توانمندسازی در قالب برنامه‌های آموزشی ضمن خدمت برای معلمان و کادر آموزشی و اجرایی در راستای آموزش مؤلفه‌های فرهنگ عمومی و برگزاری و شرکت دادن معلمان و عوامل آموزشی در همایش‌ها و سمینارهای مربوط به عنوان عوامل سازمانی و حمایت مدیران ارشد برای برنامه‌ریزی دقیق فرهنگی و تولید محتوای مناسب و مطلوب، حمایت به منظور اجرایی کردن برنامه‌ها و حمایت جهت رفع نواقص موجود جهت حرکت به سمت وضعیت مطلوب فرهنگی به عنوان پشتیبانی سازمانی الگوی توسعه فرهنگ عمومی در برنامه درسی دوره ابتدایی در قالب مؤلفه عوامل سازمانی در نظر گرفته می‌شوند.

۲- مشارکت والدین: والدین بعد مغفول برنامه‌های درسی هستند؛ تغییر نگرش اولیا، گسترش آموزش آنها، برگزاری جلسات آموزش خانواده و به کارگیری والدین به عنوان همیار در فضاهای ورزشی، کتابخانه، نمازخانه و غیره می‌تواند فرایند مشارکت والدین را در برنامه درسی تسهیل کند. این عوامل می‌تواند با هدف گسترش تصورات مثبت در والدین نسبت به فواید تعامل در برنامه‌های درسی به عنوان کلید موفقیت دانش آموزان، اولیا را متقاعد و همکاری کنند.

۳- یادگیری ضمنی (برنامه غیررسمی- برنامه درسی پنهان): یادگیری ضمنی دانش آموزان در جو مدرسه به صورت یادگیری در محیط مدرسه، جو کلاس درس و تعاملات بین دانش آموزان و معلم و خارج از جو مدرسه در محیط خانواده، از گروه همسالان، رسانه‌های جمعی و عمومی و جو فرهنگی و تربیتی جامعه صورت می‌گیرد.

(Araghiye, 2021) در مقاله ای تحت عنوان مشارکت والدین بعد مغفول برنامه درسی بر لزوم مشارکت والدین در برنامه‌های درسی اشاره کرده و همچنین نقش تاثیرگذار معلم در پژوهش (Khanfer, 2021) و نیز ارتباط نقش معلم در رابطه با یادگیری ضمنی در پژوهش (Santos, 2003) با اشاره به فراگرفتن مفاهیم آموزشی در برزیل تحت یادگیری ضمنی مورد توجه قرار گرفته است.

بعد چهارم: راهبردها

از بین مقولات فرعی به دست آمده در مرحله کدگذاری باز ۱۵۵ مقوله فرعی در قالب ۵ مقوله اصلی محتوا، تجربیات یادگیری، روش‌های یاددهی- یادگیری، نقش معلم و ارزشیابی بعد راهبردها را تشکیل دادند.

بخش دیگر الگوی توسعه فرهنگ عمومی در برنامه درسی شامل راهبردهایی است که باید انجام شوند. تا اصلاح توسعه فرهنگ عمومی محقق شود. راهبردها ناظر به کنش و اقدامات هستند و روش‌هایی را برای مواجهه با پدیده مورد مطالعه ارائه می‌کنند. مهم‌ترین راهبردهایی که براساس بیانات خبرگان حوزه برنامه درسی و مطالعات انجام شده به دست آمده عبارتند از:

۱- محتوا: محتوا در الگوی توسعه فرهنگ عمومی در برنامه درسی باید شامل اصول انتخاب محتوا و اصول سازماندهی محتوا باشد. اصول انتخاب محتوا باید به گونه‌ای باشد که محتوا با مؤلفه‌های فرهنگ عمومی مطلوب جامعه همخوانی داشته و قابلیت آموزش مفاهیم اساسی و مشترک متناسب با فرهنگ عمومی را داشته باشد. همچنین جامعیت قلمرویی محتوا و هماهنگی محتوا با ضرورت‌ها و واقعیت‌های جامعه بسیار ضروری است و استفاده از اسناد بالا دستی و اهداف شورای عالی آموزش و پرورش نیز بسیار مورد تاکید است.

۲- تجربیات یادگیری: مؤلفه تجربیات یادگیری در الگوی توسعه فرهنگ عمومی برنامه درسی دوره ابتدایی مبتنی بر انتخاب تجربیات یادگیری منطبق با سلیق و علایق و موافق میل و طبیعت دانش آموز می‌باشد. تجربیات یادگیری باید خلاقانه و بدون محدودیت و غیر تجویزی باشند و بیش از یک هدف را در بر بگیرند. پس از انتخاب تجارب یادگیری، شرایط کسب تجارب یادگیری باید با ایجاد موقعیت برای برانگیختن نوع فعالیت‌ها، ایجاد فرصت تمرین متناسب با نوع فعالیت و ایجاد فرصت مطالعه محتوا همراه شود. برای گسترش تجارب یادگیری دانش آموزان نیز تعامل بین دانش-آموزان، روند مشارکتی بین دانش آموزان و معلم، پویایی گروهی و خود شرح حال نویسی بسیار مهم می‌باشد. از توجه به نقش اولیا به عنوان پیگیری کننده فعالیت‌های انجام شده و نتایج به دست آمده از دانش آموز نیز نباید غافل شد.

۳- روش‌های یاددهی- یادگیری: روش‌های یاددهی- یادگیری در الگوی مذکور دارای اصول، انتخاب و رویکردها و روش‌ها می‌باشد. اصول انتخاب روش‌های یاددهی- یادگیری براساس صاحب رأی دانستن دانش آموزان، تقویت توانایی ارائه راهکارهای جدید، مهارت تفکر خلاق، مهارت تفکر انتقادی و مهارت بحث گروهی است. الگوی توسعه فرهنگ عمومی در برنامه درسی دوره ابتدایی دارای رویکردهایی در روش‌های یادگیری می‌باشد که این رویکردها می‌تواند استفاده از هر کدام از روش‌های تدریس مشارکتی، تدریس شاگرد محور، روش‌های فعال، روش‌های خلاق، روش‌های حل مسئله، ایفای نقش، بازی‌های فکری و کلامی، تعاملی، پروژه، پرسش و پاسخ، یادگیری خدماتی، قصه‌گویی و نمایش نمادین یا تلفیقی از روش‌های مذکور باشد.

۴- نقش معلم: نقش معلم در الگوی توسعه فرهنگ عمومی در برنامه درسی دوره ابتدایی به گونه‌ای است که بر عاملیت الگوی معلم در نحوه تعامل معلمان با یکدیگر، نحوه تعامل معلمان با دانش آموزان و اولیاء تأکید دارد.

۵- ارزشیابی: ارزشیابی در الگوی مذکور دارای اصول و روش‌هایی است. در اصول ناظر بر ارزشیابی باید نوع ارزشیابی کیفی- توصیفی در مقطع ابتدایی مدنظر قرار بگیرد. در واقع باید به تمام فعالیت‌های دانش آموزان اهمیت داده شود. قابلیت مستمر بودن، جامع بودن، تنوع در روش‌ها با سه سوسازی روشی، تغییر در کارکردها و اصل تنوع منبع داده‌ها در ارزشیابی فراگیران از اصول مهم در مقطع ابتدایی است و رفتارها، مهارت‌ها، نگرش‌ها و عملکرد فراگیران باید مورد توجه ویژه قرار بگیرد.

توجه به محتوا به عنوان یکی از مهم‌ترین مقولات بعد شرایط زمینه‌ای در پژوهش‌های (Shahidi et al, 2012) در رابطه با تحلیل محتوا و کم توجهی به محتوای درسی توسعه فرهنگ عمومی و در پژوهش (Naseri & Armand, 2021) با عنوان مولفه‌های فرهنگ عمومی در کتب درسی دوره ابتدایی و ضرورت آشنایی دانش آموزان با مولفه‌های فرهنگ عمومی از طریق کتب درسی مورد تاکید قرار گرفته است.

بعد پنجم: پیامدها

از بین مقولات فرعی به دست آمده در مرحله کدگذاری باز ۲۰ مقوله فرعی در قالب مقوله اصلی نتایج برنامه بُعد پیامدها را تشکیل دادند.

پیامدها به عنوان خروجی حاصل از استخدام راهبردها می‌باشند. در الگوی توسعه فرهنگ عمومی در برنامه درسی دوره ابتدایی، مهم‌ترین پیامدی که براساس بیانات خبرگان حوزه برنامه درسی و مطالعات انجام شده به دست آمد، نتایج برنامه می‌باشد. نتایج برنامه براساس ارائه الگوی مذکور پرورش مؤلفه‌های نگرشی، دانشی و مهارتی می‌باشد. نتایج تحقیقات (Pagis, 2015) نیز همسو با این نتایج بیانگر تاثیر طراحی یک برنامه درسی منسجم در رابطه با پرورش شهروندان با فرهنگ و نتایج مثبت پرورش مؤلفه‌های نگرشی، دانشی و مهارتی دانش آموزان می‌باشد.

مقوله محوری: توسعه فرهنگ عمومی در برنامه درسی

مقوله محوری در الگوی طراحی شده، توسعه فرهنگ عمومی در برنامه درسی می‌باشد که در واقع مضمون اصلی الگو است. این مقوله محوری را می‌توان به پنج بعد (شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌ای، راهبردها و پیامدها) الگوی توسعه فرهنگ عمومی در برنامه درسی دوره ابتدایی به صورت منطقی ارتباط داد. به این نحو که توسعه فرهنگ عمومی، مفهومی انتزاعی با شمول متعدد در سطوح مختلف نظام آموزشی را شامل می‌گردد و انتظار همگرایی همه عناصر از شورای عالی آموزش و پرورش به عنوان بالاترین سطح تصمیم‌گیری تا سطح کلاس درس حتی بیرون از مدرسه برای تحقق اهداف مصوب برنامه درسی دوره ابتدایی را شامل می‌گردد. طراحی، تدوین، اجرا و ارزشیابی چهار مرحله اساسی نظام برنامه ریزی درسی را تشکیل می‌دهند. هر یک از آن‌ها الگو یا الگوهای خاصی دارند. الگوی طراحی عمدتاً جنبه ارزشی و عام دارد و مطابق جهت‌دهی ارزشی، عناصر برنامه درسی تعیین و طراحی می‌شوند. طراحی عناصر برنامه درسی بر مبنای تحلیل ارزش و دلالت‌های فلسفی شکل می‌گیرند؛ در طراحی الگوی توسعه فرهنگ عمومی در برنامه درسی دوره ابتدایی، همه مؤلفه‌های تعیین شده در قالب عناصر الگوی برنامه درسی، جهت توسعه فرهنگ عمومی و در جهت تناسب با ماهیت نظام تربیتی به کار گرفته می‌شوند. وقتی از فرهنگ در برنامه درسی صحبت می‌کنیم، در حقیقت رفتارهای ارزش بنیان مد نظر ماست که در زندگی انسان‌ها اثر عمیق و وسیع باقی می‌گذارند. برنامه درسی آرمانی ملت‌ها و کشورها را باید در اسناد بالادستی و سیاست‌گذاری‌های آن‌ها یافت و ریشه برنامه‌ها در فلسفه تربیتی مقبول و در تحلیل‌های فلسفی مسطور و مندرج در اسناد بالادستی است (Maleki, 2019). و چنانچه سیاست‌گذاری مطلوب جهت توسعه فرهنگ عمومی از سطوح بالای آموزش و پرورش صورت نگیرد، هیچ یک از عناصر برنامه درسی موجب توسعه فرهنگ عمومی در برنامه‌های درسی نخواهند شد.

در این قسمت سعی شد با توجه به نتایج حاصل از بررسی ادبیات نظری و یافته‌های حاصل از تحلیل مصاحبه‌ها و پرسش‌نامه‌ها و محدودیت‌های پژوهش، پیشنهاداتی مطرح و ارائه گردد، تا از یک طرف مسئولان و تصمیم‌گیرندگان ذیربط با بهره‌برداری از این پیشنهادات، ضمن برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری‌های لازم، اقدامات اجرائی مورد نیاز را به عمل آورند و از طرف دیگر برای پژوهشگرانی که قصد دارند در این زمینه به پژوهش بپردازند، راهنمایی باشد و مواردی که در این پژوهش به آن پرداخته شده است را مورد بررسی قرار دهند. اهم این پیشنهادات عبارت‌اند از:

- بازنگری الگوی تدوین شده هر پنج سال یک بار به منظور بروزرسانی آن
- تدوین برنامه و ایجاد منابع فرهنگی بر اساس آموزش های مجازی و شرایط بحران
- پیشنهاد تدوین برنامه به شورای عالی انقلاب فرهنگی و آموزش و پرورش با توجه به اسناد بالادستی و رویکردهای ترکیبی آموزش برای مواجهه با آسیب های فرهنگی در دوران کرونا.
- انجام پژوهش در قالب یک الگوی ملی توسعه فرهنگ عمومی توسط اساتید مجرب.
- کدهای استخراج شده در این مطالعه می تواند راهنمای خوبی برای مطالعات عمیق تر و تخصصی تر راجع به ابعاد جزئی این برنامه درسی به شمار آیند.
- طیف وسیعی از شرایط زمینه ای شامل اهداف، خط مشی های آموزش و پرورش، سیستم ها، مدارس و برنامه های درسی، ظرفیت معلم ها، به علاوه نیازها و تنوع یادگیرندگان در یک چارچوب وسیع اجتماعی و فرهنگی در نظر گرفته شده است که باید به آنها توجه خاص داشت.
- پیش بینی گروه های مشاوره ای در خصوص اجرای مدل نهایی در برنامه درسی دوره ابتدایی.
- نیازسنجی در زمینه آموزش و توسعه فرهنگ عمومی با جمع آوری تحلیل اطلاعات براساس نیازهای افراد، گروه ها و جوامع انجام شود تا نیازهای این حوزه به خوبی مشخص شده و براساس اولویت ها، برای عمل برنامه ریزی شود.
- پیش بینی اتاق های فکر جهت هم اندیشی متخصصان حوزه مطالعات برنامه درسی، علوم اجتماعی و فرهنگی و متولیان و مجریان توسعه فرهنگ عمومی.
- یافته های این پژوهش می تواند مبنای مناسبی برای ارزیابی میزان موفقیت آموزش مؤلفه های فرهنگ عمومی در مدارس باشد تا بتوان بر این اساس سیاست ها و برنامه های آموزش و پرورش را ارتقا، اصلاح و بازنگری نمود.
- برنامه درسی قلب هر نهاد آموزشی در نظر گرفته می شود. بنابر این پیشنهاد می شود الگوی توسعه فرهنگ عمومی وارد برنامه درسی شده و عملیاتی شود.
- پیشنهاد می شود که با ایجاد کارگروه های متفاوت و متخصص در ارتباط با برنامه درسی دوره ابتدایی، اهداف و محتوای کتاب درسی کتب درسی دوره ابتدایی، بخصوص در دروسی نظیر تعلیمات اجتماعی برای گنجانیدن مفاهیم و مؤلفه های توسعه فرهنگ عمومی، مورد بازنگری های اساسی قرار گیرند.
- با توجه به نقش گذاری مواد و منابع آموزشی در امر توسعه فرهنگ عمومی پیشنهاد می شود که مدارس ما به منابع مجازی و غیرمجازی نظیر کتابخانه های مجهز، پوسترها، عکس ها، ماکت ها، فیلم های آموزشی، کامپیوتر و ابزارآلات الکترونیکی و سایر منابع تاثیر گذار مجهز شوند.
- پیشنهاد می شود تحقیقاتی انجام شود که بتواند تأثیرات سیاست ها و برنامه های کلان را بر تقویت ابعاد و مؤلفه های شناسایی شده الگوی توسعه فرهنگ عمومی در برنامه درسی دوره ابتدایی مورد بررسی قرار دهند.

Reference

- Ahmadi, P., & Mokhtari, R., & Shahidi, S. (2016). Analysis of the components of general culture in the national curriculum document. Conference of the Iranian Curriculum Studies Association. SID. <https://sid.ir/paper/892141/fa>. (In Persian)

- Araghieh, A. (2021). Neglecting the role of family participation in the curriculum. Educational researches, 16(67), 87-112.. https://edu.bojnourd.iau.ir/article_678800.html?lang=e. (In Persian)
- Ayati, M., & Khoshdaman, p. (2012). Culture, curriculum and teaching and learning styles. Curriculum Studies, 7(26), 149-172. SID. <https://sid.ir/paper/471447/fa> .(In Persian)
- Bagaepour, P. (2015). The role of culture in students' curriculum. Conference of new horizons in human sciences, future research and empowerment. SID. <https://sid.ir/paper/826263/fa> .(In Persian)
- khakigaramalki, M. (2019). An Analysis of the Impact of Western Development Patterns In the general culture of religious communities And its effects on the social harms of Iranian society. Bi-Quarterly Journal of Islamic Studies on Social Injuries, 1(1), 159-178. https://iss.shahed.ac.ir/article_3685.html?lang=fa. (In Persian)
- Klaudia., N. (2022), The Heritage Given: Cultural Landscape and Heritage of the Vistula Delta Mennonites as Perceived by the Contemporary Residents of the Region, Sustainability, 14(2),915. <https://doi.org/10.3390/su14020915>
- KULTHIDA SAEMEE & SINGHANAT NOMNIAN (2021), Cultural Representations in ELT Textbooks Used in a Multicultural School, rEFlections Vol 28, No 1.
- Kuehl, Rebecca A.; Hungerford, Hilary (2017). Global Citizenship in Intercultural Communication: Spatial Awareness of Globalization through Map Your Consumption -Communication Teacher, v 31 n 4 p 220 -225
- Lilliedahl, Jonathan (2021). Class, Capital, and School Culture: Parental Involvement in Public Schools with Specialised Music Programmes -British Journal of Sociology of Education, V 42 n 2 p 245 - 259
- Luzmore, Ruth; Brown, Chris (2021). Self - Interest and Altruism: How English School Leaders Navigate Moral Imperatives in a High Stakes Culture -Educational Governance Research
- Magill, Kevin Russel; Rodriguez, Arturo. (2019). Culture Circles as a Practice of Freedom - Curriculum and Teaching Dialogue, v 21 n 1 - 2 p 53 - 70
- Maleki, H. (2021). Curriculum planning (practice guide). Mashhad: Payam Publications. (In Persian)
- Mansoori, J. (2013). THE POSITION OF GENERAL CULTURE TO ACHIEVE THE GOALS OF DEVELOPMENT PROGRAM. ISLAMIC REVELUTION RESEARCH, 2(5), 181-194. SID. <https://sid.ir/paper/136522/en>
- Mirza Mohammadi, M. (2021). general culture. Tehran. University Publication Center. (In Persian)
- Moghaddam, S., & Azizabadi Farahani, F., & salehi Amiri, S. R. (2021). The Elites Participation in cultural Policy. Journal of Cultural Management, 15(52), 145-156.. https://jcm.srbiau.ac.ir/article_18426.html?lang=en. (In Persian)
- Naseri, F., & Armend, M. (2021). Examining the components of general culture in Persian books of elementary school. Curriculum and Education Vision Quarterly, 1(3). 56-73. Doi: [10.22034/cipj.2022.50415.1027](https://doi.org/10.22034/cipj.2022.50415.1027). (In Persian)
- Pamela Bluetin Joseph et al. (2011). Curriculum cultures, translated by Dr. Mahmoud Mehr Mohammadi and others, Tehran, Samit Publishing House. (In Persian).
- Talebi, S., Mazloumiyan, S., & Seif, M. (2013). Principles of curriculum planning. Tehran. Payam Noor University Printing and Publishing Center. (In Persian)
- Saeedi Kia, M., & Homsy, F., & Aghakazem Shirazi, H. (2016). general culture. Tehran . Aha publication. (In Persian).
- Yarn, Tey S. (2022). Urban K - 5 Public School Culture Change Principals: A Phenomenological Study on the Effective Practices of Transformational Leaders ProQuest LLC, Ph.D. Dissertation, Cardinal Stritch University
- Zorba, Mehmet Galip: Cakir, Abdulvahit (2019). A Case Study on Intercultural Awareness of Lower Secondary School Students in Turkey -Novitas - ROYAL (Research on Youth and Language), 13(1). 62 - 83